

Butlletí del CBPAE

Editat pel Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica · www.cbpaee.org · Butlletí núm 19 · Abril / Maig 2007

FASES DE LA LLUNA	
Abril	Maig
Plena 2 Quart minvant 10 Nova 17 Quart creixent 24	Plena 2 Quart minvant 10 Nova 16 Quart creixent 23

CURSOS D'AGRICULTURA ECOLÒGICA
Fruticultura i hortalissa ecològica Molí de'n Polit, Manacor. Del 7 al 10 de maig (15h) Apicultura ecològica Llubí. Del 21 al 26 de maig (15h) Promoguts per la Conselleria d'Agricultura i Pesca i organitzats pel CBPAE

IV Fira de productes agràries de Menorca i VIII Fira nacional de la biodiversitat agrícola

11, 12 i 13 de maig Recinte firal des Mercadal

Fira Alternativa

Diumenge 29 d'abril,
Av. Jaume III, Santa Maria

Fira de Puigpunyent

9 i 10 de juny
Inscripció oberta

Oberta la campanya per sol·licitar productes fitosanitaris per Agricultura Ecològica

Sol·licituds al CBPAE, fins el 13 d'abril.

Exportació d'aliments de producció ecològica al Japó i als Estats Units

En aquests dos països tenen uns reglaments propis que s'han d'aplicar a tots aquells productes que es vulguin vendre dins el seu territori amb certificació ecològica, independentment de si ja estan certificats com a ecològics pels seus països d'origen o no. Aquest reglaments reben el noms de NOP (National Organic Program) pel que fa als Estats Units i JAS (Japanese Agriculture Standard) al Japó.

El CBPAE va signar l'any passat un conveni amb una empresa acreditada per certificar producte ecològic per exportació al Estats Units i al Japó. Els nostres tècnics han realitzat ja dos cursos de formació per adaptar les inspeccions que requereixen tant les normes NOP com les JAS a les nostres actes, de forma que el mateix seguiment sigui vàlid per aquestes i pel Reglament europeu.

El darrer d'aquests cursos es va realitzar els passats dies 26 i 27 de març a València juntament amb tècnics del Consell Valencià d'Agricultura Ecològica i del "Consejo de Agricultura Ecològica de Murcia".

Recordau a continuar amb les accions des- crites al butlletí passat per a la campanya contra mosca mediterrània i mosca de l'oliva

Viatge a les províncies de Lleida i Tarragona

Visita de finques amb cultiu ecològic de fruiters de reguiu i olivera.
12 i 13 d'abril. Finançat per la Conselleria d'Agricultura i Pesca, organitzat pel CBPAE.

Alarma a Europa per l'arribada d'arròs transgènic no autoritzat dels Estats Units

Les autoritats dels Estats Units van informar a Brussel·les de la possible arribada accidental a l'Unió Europea de l'arròs genèticament modificat no autoritzat LL601, fabricat per Bayer i resistent a herbicides. Ja són uns quants països (França, Holanda, Suècia, etc) que han trobat productes contaminats als seus mercats.

La Comissió Europea ha llançat una dura advertència als importadors, i a partir d'ara s'exigirà un certificat que garanteixi que està lliure de transgènics. Així i tot, ja circula des de fa mesos arròs introduït il·legalment, pel que tots els Estats Membres han de realitzar anàlitiqües per detectar la presència d'LL601.

Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica

Centre Bit Raiguer
Carrer Sellaers 25 - 07300 Inca - Mallorca
T. +34 971 887 014 - F. +34 971 887 001
www.cbpaee.org - info@cbpaee.org

Aspectes claus a la plantació de fruiters

A les Balears, el cultiu més minoritari en ecològic són els fruiters: melicotó, poma, albercoc, cirerer, prunera, etc. Segurament hi ha més motius, però la principal pega és el control de les plagues i malalties que assoleixen aquestes espècies. Sobretot pel que fa a la mosca de l'oliva, mosca de la fruita i corc de la poma. La seva mobilitat, la eficàcia incerta al llarg de tota la campanya de les trampes de captura i confusió sexual (a causa del disseny tradicional de plantació), i la baixa persistència dels productes fitosanitaris permesos, tot això dificulta en excés l'establiment de noves explotacions.

Per aquest motiu, des del CBPAE s'ha organitzat una sortida a la península i conèixer altres tècniques de prevenció i control.

Aprofitant l'avinentesa d'aquesta excursió a terres de Lleida i Tarragona per visitar finques de fruita i olivar ecològic (ja vos contarem les conclusions que se'n treguin), parlarem dels aspectes més importants a tenir en compte al moment de fer una plantació de fruiters.

Aspectes del sòl i l'aigua

S'han de conèixer les característiques de la terra on s'implantarà el cultiu, la riquesa o deficiència en nutrients i matèria orgànica, el possible contingut en paràsits i fongs, així com la textura i estructura, per a poder encertar els peus i varietats que s'adaptin més bé.

Són aquests, peu i varietat, els que s'han d'adaptar al sòl i no a l'inrevés, perquè en aquest darrer cas poden resultar molt cares les correccions o actuacions a posteriori, com a conseqüència de voler forçar una varietat inadequat per a la zona.

Actualment, i amb la possibilitat de poder plantar a qualsevol època d l'any, ja que el viverisme de fruiters ofereix tant planta a arrel nua per plantar a l'hivern, com planta dins bossa o cossiòl per efectuar la plantació amb pa de terra quan millor ho tinguem, no té sentit accelerar-la i deixar de banda un estudi ben clar.

La disponibilitat d'aigua i la qualitat d'aquesta és l'altre factor primordial a conèixer: de res serviran les atencions que tinguem si l'aigua de reg és massa elevada en clorurs. Existeixen mesures pal·liatives que minimitzen l'efecte acumulatiu de sals, però ja és una mala situació de partida.

Pensau que un cultiu de fruiters és una inversió a llarg plaç, els esforços del principi han de conduir cap a un sistema de funcionament cada vegada més autònom, un dels aspectes bàsics per a la viabilitat d'aquest conreu.

La instal·lació de reg s'ha d'ajustar al relleu de la finca i a les necessitats hídriques dels arbres, assegurant la disponibilitat d'aigua a les èpoques que més ho demandin.

El material vegetal

Des d'un punt de vista agronòmic, l'èxit d'un cultiu fruiter passa ineludiblement per disposar d'un material vegetal de qualitat, amb absoluta sanitat. Una errada a l'aplicació d'un tècnica de cultiu, o una deficiència de sòl poden ser corregits, mentre que una equivocació en l'elecció del material vegetal que s'empri és impossible d'arreglar durant la vida d'aquesta plantació.

En conseqüència, l'elecció del material vegetal, entenent com a tal la planta composta pel peu i la varietat, apareix com el moment més decisiu de la futura plantació. Per aquesta elecció, els dos components a tenir en compte són:

- Aspectes del peu: tipus de sòl, homogeneïtat, compatibilitat amb la varietat, vigor, sensibilitat a plagues i malalties, problemes relacionats amb el cultiu anterior, etc.
- Aspectes de la varietat: necessitats de fred hivernal, època de floració i fructificació, polinització, productivitat, sensibilitat a plagues i malalties.
- Factors sanitaris: de poc servirà la qualitat genètica d'un material vegetal si aquest està infectat per virus o altres patògens.
- Autenticitat varietal: de poc ens servirà al una bona elecció del material si després, a l'hora de comprar-lo, ens han col·locat una cosa distinta.
- Qualitat viverística: el mateix material pot sortir del viver amb un desenvolupament millor o pitjor segons les atencions rebudes. Si és un mateix qui es fa el material, a partir de peus francs o de pinyol, per empeltar varietats més arrelades aquí, haurà de triar mudes sanes d'arbres nets i saber que la resposta del peu pot ser flexible depenent del seu origen.

Sempre que sigui possible s'ha de sol·licitar planta certificada, que garanteix l'exactitud de la varietat i patró, així com estar lliure de plagues i patògens, fongs, bacteries i virus.

Arranc i nova plantació

En arrancar una plantació, per vella, malalta o per canviar de cultiu, s'han d'observar les arrels dels arbre vells per comprovar el seu estat i la possible existència de paràsits que romanen al sòl i poden perjudicar les noves plantes.

Un dels problemes que pot aparèixer quan es fa una replantació, sobretot si es repeteix l'espècie, és l'anomenada *fatiga del sòl*; els símptomes destaquen, a la part aèria, poc desenvolupament dels brots anuals, fulles més petites de l'habitual, cloròtiques, entrenusos més curts, i baixa producció. Per a les arrels, disminució del desenvolupament, color negrós i podridures.

Aquesta fatiga es dona gràcies als següents factors:

- Carència d'elements minerals: si coincideixen amb el mateix sistema nutritiu, amb una demanda d'elements semblant, pot quedar el terreny empobrit. També pot ser deguda per antagonisme entre els nutrients bàsics; com més pobre sigui un terreny més destaquen les carències.
- Acció de substàncies tòxiques: els mals causats per les toxines originades per l'activitat i descomposició de les arrels, afecten principalment a les arrelletes dels arbres joves. El melicotoner, per exemple, és un dels peus més sensibles, ja que produeix una substància perjudicial per ell mateix si es repeteix el cultiu.
- Presència de nemàtodes: si a les restes de la plantació anterior s'han observat tumoracions a les arrels o hi eren amb el teixit mort de l'arrel, possiblement existeixin nemàtodes a aquell sòl. Per assegurar-mos enviar una analítica de terra amb mostres d'arrel a la Conselleria d'Agricultura i Pesca. Els nemàtodes es desplacen lentament pel sòl, atrets per les secrecions de les arrels, parasitant-les. Les lesions, apart de tancar l'assimilació de nutrients, suposen una via d'entrada per infeccions vàries. La presència d'aquests insectes evidencia una gestió forçada del sòl, amb baixos continguts en matèria orgànica o una mala gestió d'aquesta. En cultiu ecològic no solen suposar plaga per l'alta taxa de biodiversitat característica del sòl.
- Fongs del sòl: solen ser els principals causants de la fatiga. *Armillaria* o mòrbol, i *Rossellinia* són els més perjudicials perquè la seva presència i danys són difícils d'eradicar. Els arbres atacats mostren mustiament general i solen morir a l'estiu ràpidament, quedant les fulles a l'arbre. A les arrels s'observa un miceli blanquinós entre l'escorça i la fusta, amb una olor familiar de fong. Els atacs es succeeixen d'un arbre a un altre pel sòl, fent roulades. Les incorporacions minerals de potassa afavoreixen aquest fong. La llum del sol les frena.

Com a prevenció, eliminar totes les restes vegetals possibles del cultiu anterior. Practicar una desfondada profunda al terreny, girant la terra (un pic cada x anys no és perjudicial). En detectar els primers símptomes descobrir el coll i la base de les arrels principals i deixar-les exposades a l'aire.

Un dels problemes de les plantacions que existeixen per les nostres terres, donades el seu caràcter minifundista, és que les dimensions són massa reduïdes per assegurar unes condicions concretes dins la plantació. Les trampes de captura basades en fosfat biamònic o Tri-Pack són efectives, capturant tanta mosca com hi entra. Però el problema és que no s'atura mai d'arribar-ne i no es pot assumir tanta població.

Per tant, el disseny inicial, ha de tenir present aquest fet i condició. S'han de controlar molt bé els límits de la plantació, i aquesta ha de tenir una dimensió mínima per tal de fer-ne efectives i rentables la vigilància. Una superfície mínima, a zones vulnerables amb altes taxes de població, és de 2 Ha. Per plantacions a altres zones, de muntanya, aïllades, o amb temperatures adverses, podrien ser més petites.

És necessari conèixer els productes autoritzats pel Reglament, l'efectivitat d'aquests, persistència i funcionament.

Biofach 2007

La fira es celebrà del 14 al 18 de febrer i va tenir 2.100 expositors – dues terceres parts de països europeus – i més de 37.000 visitants professionals de més de 110 països diferents.

Les Illes Balears varen ser representades pel CBPAE al pavelló número 5 dins El CBPAE disposà de 72.5m² destinats a la exposició dels productes de les illes i varen ser deu les empreses participants: Estruços Can Caló, La Luna, Can Majoral, Es Verger, Alimcarat, Jaume de Puntiró, Mallorca Bio, Tdvi Fleur Aloe, Associació de productors de Menorca i Can Feliu.

Premi del vi. Una bodega d'Esporles inscrita al CBPAE ha rebut el guardó de la medalla de plata per un vi negre de criança (Ses Marjades 2004 Es Verger). 294 viticultors de 13 països varen enviar 1129 vins per a la cata, el guanyador es va decidir entre 43 degustadors del concurs.

Cata-Presentació de vins El divendres 16 de febrer es va fer una cata-presentació de vins al Nürnberg presseclub, al centre de la ciutat, on hi van ser representats vins de quatre cellers mallorquins. Hi assistiren persones relacionades amb el món del vi, restauradors, premsa, distribuïdors, vinoteques, etc. L'acte de presentació comptà amb la presència de Peter Maffay, músic molt popular a Alemanya i representants polítics de les Balears.

Diada de l'Alimentació Ecològica

Dia 25 de març es va celebrar en el santuari de Monti-Sion la Diada de l'Alimentació Ecològica, amb el lema '*som el que sembram*'. Aquesta diada o fira ha constituït el primer esdeveniment públic organitzat per l'Associació de la Producció Agrària Ecològica de Mallorca.

El santuari de Porreres fou un marc perfecte per acollir aquesta diada de difusió de l'Agricultura Ecològica a través de l'alimentació. Els expositors, tallers demostratius i els llocs de preparació de menjars foren una bona prova del potencial que té l'Agricultura Ecològica. A més a més, paral·lelament es realitzaren varies xerrades-conferències sobre temes tan variats com el potencial de la tracció animal en agricultura, les organitzacions de consumidors i l'oli ecològic i la salut.

Pels mes joves s'organitzà una eco-gimcana.

L'assistència de públic fou extraordinària, amb presència de nombrosos representants polítics, destacant el president del Govern de les Illes Balears, la consellera d'Agricultura, el conseller de Medi Ambient, el batlle de Porreres i altres càrrecs de la conselleria d'Agricultura.

En definitiva, l'objectiu de difusió de l'Agricultura Ecològica es va complir perfectament a través dels assistents i el posterior ressò en els medis de difusió.

L'Associació per a la Producció Agrària Ecològica de Mallorca vol aprofitar aquesta ocasió per agrair públicament a tots els participants en les diferents activitats la seva presència i col·laboració.

EXPOSITORS. Estruços Can Caló, La Luna – Sóller, Son Barrina, Arc al Cel, Can Majoral, Jaume de Puntiró, Mallorca Bio, Mª Jesus Pons, Sa Sinieta, Asanideso, Joan Bisbal, Tdvi Fleur Aloe, S'Era, Son Ravanell, SaTeulera, Amadip.esment, Es Vinyol, Ecoform, Carlos Salas, Eco.Ram, Carnisseria Lluçmajor, Jesús Balaguer, Binifela, Associació de productors de Menorca, Foment per a llavors autòctones.

TALLERS. Mateu Ginard, Agrohoritzontal, EnricNavarro, Albert Masnou, Ses Sitges, Maria Lluïsa Eicke, Gori Lladó, Miquel Àngel Arranz

DEGUSTACIONS. Restaurant de Montision, Prodis, Cooperativa agrícola de Porreres, Mallorca Bio, Restaurant Es Ginebró, Eco.ram, Amadip, Mª Jesús Pons

Subscripció gratuïta al butlletí del Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica

Nom i llinatges:

Adreça:

Codi Postal, Població i Illa:

Adreça electrònica i Telèfon: